

Väljaandja:	Haridus- ja teadusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2008
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	23.12.2012
Avaldamismärge:	RTL 2007, 99, 1653

Eesti Keele Instituudi põhimäärus

Vastu võetud 07.12.2007 nr 75

Määrus kehtestatakse «[Vabariigi Valitsuse seaduse](#)» § 43 lõike 5 ning «[Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse](#)» § 13 lõike 1 punkti 3 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Eesti Keele Instituut

(1) Eesti Keele Instituut (edaspidi *EKI*) on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigi teadus- ja arendusasutus, mis tegutseb Eesti Vabariigi seaduste, teiste õigusaktide, rahvusvaheliste lepingute ning käesoleva põhimääruse alusel.

(2) EKI asutati 1947. aastal Eesti NSV Teaduste Akadeemia juures ning tegutses kuni 1993. aastani Keele ja Kirjanduse Instituudi nime all.

(3) EKI-l on väikese riigivapi kujutise ning oma nimega pitsat, arveldusarve(d), iseseisev eelarve ning sümboolika.

§ 2. EKI asukoht

EKI asub Tallinnas. EKI aadress on Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

2. peatükk EESMÄRK JA PÕHITEGEVUS

§ 3. EKI tegevuse eesmärgid

(1) EKI on teadus- ja arendusasutus, mille põhieesmärk on:

- 1) aidata kaasa eesti keele säilimisele läbi aegade eesti kirjakeele hoolde, korraldamise ja arendamise, rahvuskultuuri seisukohalt oluliste sõnaraamatute koostamise ja toimetamise, andmekogude hoolde ning neid tegevusi toetavate alus- ja rakendusuuringute ning eesti keele keeletehnoloogilise toe loomises osalemise kaudu;
- 2) tänapäeva eesti keele, eesti keele ajaloo, eesti keele murrete ja soome-ugri sugulaskeelte uurimine.

(2) EKI osaleb riiklike, Euroopa ja teiste rahvusvaheliste programmide, lepingute ning uurimis- ja arendustoetuste taotlemise kaudu riigisisises ning rahvusvahelises teadus- ja arendustegevuses.

(3) EKI osaleb Eesti ja Euroopa Liidu keelepoliitika kujundamises nii kodumaiste kui ka rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu.

§ 4. EKI põhitegevus

(1) EKI püsirahastamisel põhinev tegevus on:

- 1) eesti keele korraldamine, arendamine ja hoolde;
- 2) keelenõu andmine;
- 3) rahvuskultuuri seisukohalt oluliste sõnaraamatute, sh õigekeelsus-, seletava, murde- ja etümoloogilise sõnaraamatu koostamine, toimetamine ja pidev ajakohastamine;
- 4) elektroonilise sõnastikusüsteemi haldamine ja arendamine;
- 5) eesti kirjakeele, eesti murrete ja lähisugulaskeelte teaduslike arhiivide, andmekogude ja -baaside hoidmine ja täiendamine ning nende kasutamise tagamine kõigile uurijatele kodu- ja välismaal;

- 6) terminoloogiatöö ja nimekorraldus;
- 7) eesti eurokeele korraldus.

(2) EKI toetuspõhine tegevus on:

- 1) tänapäeva eesti keele struktuuri ja selle arengutendentside seire ja uurimine;
- 2) tänapäeva eesti keele sõnavara (k.a terminoloogia) ja selle arengutendentside seire ja uurimine;
- 3) eesti keele päritolu ja ajaloo uurimine;
- 4) eesti keele murrete ja soome-ugri sugulaskeelte uurimine;
- 5) keelekorraldusteooria edendamine;
- 6) keeleteooria ja üldkeeleteaduslike küsimuste lahendamine;
- 7) keeletehnoloogia vahendite, sh leksikograafi töökeskkonna väljatöötamine eesti keele jaoks;
- 8) keeleekspertiis;
- 9) täiskasvanute täiendusõpe EKI põhitegevuse valdkondades.

3. peatükk

EKI JUHTIMINE

§ 5. Direktor

(1) EKI-t juhib direktor, kes kannab vastutust asutuse üldseisundi ja arengu ning rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest.

(2) Direktor valitakse haridus- ja teadusministri kehtestatud tingimustel ja avaliku konkursi korras. Haridus- ja teadusminister sõlmib direktoriks valitud isikuga töölepingu kuni viieks aastaks.

§ 6. Direktori ülesanded

(1) Direktor:

- 1) vastutab EKI tegevuse otstarbeka korralduse eest;
- 2) esindab EKI-t;
- 3) kinnitab EKI kodu- ja asjaajamise korra, samuti raamatupidamise sise-eeskirjad;
- 4) kuulutab välja konkursi iga korralise teadustöötaja ametikoha täitmiseks;
- 5) sõlmib, muudab ja lõpetab töölepinguid EKI töötajatega ning kinnitab nende ametijuhendid;
- 6) tagab EKI eelarveprojekti koostamise;
- 7) tagab EKI eelarve täitmise;
- 8) annab oma tegevusest aru EKI nõukogule;
- 9) kinnitab EKI struktuuri;
- 10) kinnitab EKI väljaannete kolleegiumi;
- 11) lahendab teisi talle pandud või usaldatud ülesandeid.

(2) Direktor annab oma pädevuse piires välja käskkirju.

§ 7. Asedirektor(id)

(1) EKI asedirektori(d) valib EKI nõukogu.

(2) Asedirektori(te) ülesanded määrab direktor.

(3) Direktor sõlmib asedirektori(te)ga töölepingu.

§ 8. Teadussekretär

(1) EKI teadussekretäri ülesanded määrab direktor.

(2) Direktor sõlmib teadussekretäriga töölepingu.

§ 9. Teadusnõukogu

(1) EKI tegevusega seotud küsimuste lahendamiseks põhimääruses määratud ulatuses moodustatakse vähemalt kolmeteistkümneliikmeline teadusnõukogu (edaspidi ka *nõukogu*), mille koosseisu kinnitab direktori ettepanekul haridus- ja teadusminister.

(2) Teadusnõukogu esimees on EKI direktor.

§ 10. Teadusnõukogu koosseis

(1) Teadusnõukogusse kuuluvad:

- 1) direktor;
- 2) asedirektor(id);
- 3) teadussekretär;

- 4) EKI struktuuriüksuste juhid;
- 5) EKI töötajate esindajad
- 6) teiste asutuste siduserialade esindajad;
- 7) Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja(d).

(2) Lõike 1 punktis 5 nimetatud nõukogu liikmed valib EKI töötajate üldkoosolek kolmeks aastaks.

§ 11. Teadusnõukogu ülesanded

Nõukogu:

- 1) töötab välja ja kinnitab EKI üldise töökorralduse ning EKI tegevuse põhisuunad, viisid ja meetodid ning valvab nende täitmise järele;
- 2) kinnitab EKI tegevuse plaanid;
- 3) analüüsib ja hindab püsirahastamisel ning toetustel põhinevat tegevust;
- 4) kuulab ära tegevuse ning muud aruanded, annab neile hinnangu ja kinnitab need;
- 5) kinnitab EKI sihtfinantseeritavad jt teadusteemad ja nende täitmise aruanded;
- 6) teeb haridus- ja teadusministrile ettepanekuid EKI põhimääruse muutmiseks;
- 7) valib õigusaktides sätestatud korras EKI teadustöötajad;
- 8) teeb ettepanekuid direktorile EKI struktuuri muutmiseks;
- 9) korraldab teadustööde konkursse ja määrab auhindu nende tööde eest, samuti määrab stipendiume uurijatele ja üliõpilastele;
- 10) esitab EKI või teiste asutuste siduserialade töötajaid EKI-välisteks autasustamiseks ning Eesti Teaduste Akadeemiasse või aastmeisse valimiseks ning annab vastavaid soovitusi;
- 11) esitab silmapaistvamad uurimused auhindade ja preemiate taotlemiseks;
- 12) teeb ettepaneku EKI väljaannete kolleegiumi moodustamiseks;
- 13) kutsub kokku EKI rahvusvahelise nõukogu;
- 14) valib EKI nõukogu aseesimehe ja sekretäri;
- 15) täidab muid talle pandud ülesandeid.

§ 12. Teadusnõukogu töökord

- (1) Nõukogu töövorm on koosolek. Koosolekuid võib pidada ka virtuaalkeskkkonnas.
- (2) Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid vähemalt kord kvartalis.
- (3) Nõukogu koosoleku kutsub kokku nõukogu esimees või tema äraolekul aseesimees nõukogu esimehe volitusel.
- (4) Nõukogu koosoleku päevakord tehakse nõukogu liikmetele kirjalikult (meili teel) teatavaks hiljemalt kümme päeva enne koosolekut.
- (5) Nõukogu on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb vähemalt pool nõukogu liikmetest, sealhulgas esimees või tema äraolekul aseesimees.
- (6) Nõukogu võtab otsuseid vastu koosolekul osalevate liikmete liihthälteenamusega. Hälte võrdse jagunemise korral on otsustav esimehe hääl või tema äraolekul aseesimehe hääl.
- (7) Nõukogu otsused protokollitakse. Protokollile kirjutavad alla esimees või tema äraolekul aseesimees ja nõukogu sekretär.
- (8) Nõukogu koosolekul võivad osaleda kõik töötajad (kui ei ole otsustatud teisiti), nõukogu otsused tehakse EKI töötajatele teatavaks.

§ 13. EKI rahvusvaheline nõukogu

- (1) Rahvusvaheline nõukogu on vähemalt kolmeliikmeline. Nõukogusse kuuluvad väljapaistvad teadlased, kes on seotud eesti keele ja sugulaskeelte uurimisega.
- (2) Rahvusvaheline nõukogu vaatab läbi EKI aastaaruanded, suuremad projektid ning annab neile hinnangu, samuti teeb ettepanekuid EKI töö korraldamiseks ja rahvusvaheliste sidemete arendamiseks.

4. peatükk

EKI INTELLEKTUAALNE OMAND

§ 14. EKI intellektuaalne omand

(1) EKI-s töökohustuse täitmisel loodud teose (sh sõnaraamatud ja nende elektroonilised versioonid, arvutiprogrammid, informatsioonikogumikud: keelekogud, sedelkogud, fonoteegimaterjalid, andmebaasid jms) varalised autoriõigused kuuluvad EKI-le, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

(2) EKI intellektuaalset omandit võivad teised isikud kasutada EKI-ga sõlmitud kirjaliku lepingu alusel.

5. peatükk VARA JA FINANTSEERIMINE

§ 15. Vara

(1) EKI-l on oma tegevuse läbiviimiseks vara, mille moodustavad talle riigivara valitseja poolt sihtotstarbelisse kasutusse antud maa, hooned ja rajatised, seadmed, inventar ja muud materiaalsed väärtused.

(2) EKI kasutab ja käsutab vara õigusaktidega sätestatud korras.

§ 16. Finantseerimine

(1) EKI on riigi teadus- ja arendusasutus, keda finantseeritakse riigieelarvest, kohalike omavalitsuste eelarvest, sihtannetustest, EKI majandustegevusest laekuvast tulust ja muudest allikatest.

(2) EKI püsirahastatav tegevus vormistatakse EKI ja Haridus- ja Teadusministeeriumi vahelise halduslepinguna.

(3) EKI arendab majandustegevust oma tegevuse materiaalseks kindlustamiseks õigusaktides ettenähtud korras.

6. peatükk ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE

§ 17. Aruandlus ja järelevalve

(1) EKI peab finants- ja statistilist arvestust õigusaktides kehtestatud korras.

(2) EKI-le riigieelarvest eraldatud vahendite sihtotstarbelist kasutamist ning EKI tegevuse vastavust põhimäärusest tulenevatele eesmärkidele kontrollitakse õigusaktidega sätestatud korras.

7. peatükk TEGEVUSE ÜMBERKORRALDAMINE VÕI LÕPETAMINE

§ 18. Tegevuse ümberkorraldamine või lõpetamine

EKI tegevuse korraldab ümber või lõpetab Vabariigi Valitsus haridus- ja teadusministri ettepanekul, kuulanud ära Eesti Keelenõukogu ning Teadus- ja Arendusnõukogu arvamuse.

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 19. Rakendussäte

Paragrahvi 4 lõike 1 punktis 1 sätestatud eesti keele korraldamise ning paragrahvi 4 lõike 1 punktis 3 sätestatud murdesõnaraamatu koostamise ülesandeid käsitletakse EKI püsirahastamisel põhineva tegevusena alates 1. jaanuarist 2009.

§ 20. Määruse kehtetuks tunnistamine

Haridusministri 10. mai 2002. a määrus nr 41 «Eesti Keele Instituudi põhimäärus» (RTL 2002, 58, 871; 2007, 47, 828) tunnistatakse kehtetuks.

§ 21. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2008. aastal.

Tõnis LUKAS
Minister

Sirje JÕGISTE
Kantsler